

Publicēts "Latvijas Vēstnesī" [01.06.1993.](#)

Uz dokumentu saglabāšanu attiecināmie grozījumi publicēti "Latvijas Vēstnesī" [03.01.1997.](#); [07.12.2001.](#); [27.11.2013.](#); [20.03.2014.](#)

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS
Par iedzīvotāju ienākuma nodokli
(izvilkumi no likuma)

[...]

II nodaļa
GADA APLIEKAMĀ IENĀKUMA NOTEIKŠANA

[...]

11.¹⁰ pants. Īpaši noteikumi patentmaksas maksātājiem

1. Patentmaksa ir valsts noteikts vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas par fiziskās personas saimniecisko darbību.

2. Maksātājs iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu vietā var izvēlēties maksāt patentmaksu, ja viņa ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteikto sliekšni, kas paredz pienākumu reģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, un ja viņš atbilst šā panta piektās daļas nosacījumiem attiecībā uz šādām saimnieciskās darbības jomām:

- 1) ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība;
- 2) apģērbu un apavu izgatavošana un labošana, pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi;
- 3) amatniecības izstrādājumu izgatavošana;
- 4) floristika;
- 5) fotografēšanas, videoieraksta un audioieraksta pakalpojumi;
- 6) skaistumkopšanas pakalpojumi;
- 7) privātie mājsaimniecības pakalpojumi;
- 8) mājas aprūpes pakalpojumi;
- 9) *(izslēgts ar 31.05.2012. likumu).*

3. Maksātājs var izvēlēties maksāt patentmaksu, ja atbilstoši paša maksātāja prognozei taksācijas gada saimnieciskās darbības ieņēmumi (pārrēķinot uz pilnu taksācijas gadu) nepārsniedz Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteikto sliekšni, kas paredz pienākumu reģistrēties Valsts ieņēmumu dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā.

4. Maksātājs, kas veic saimniecisko darbību un par to maksā patentmaksu, vienlaikus nevar būt saimnieciskās darbības veicējs, kas saimnieciskās darbības ienākumu nosaka saskaņā ar šā likuma 11. (izņemot šā likuma 11.panta divpadsmito daļu) vai 11.¹pantu, vai mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs.

5. Maksātājs savā saimnieciskajā darbībā, par kuru viņš maksā patentmaksu, nenodarbina citas personas.

6. Patentmaksu administrē Valsts ieņēmumu dienests.

7. Kārtību, kādā reģistrē patentmaksas maksātāju, tai skaitā samazinātās patentmaksas maksātāju, maksā patentmaksu, kā arī saimnieciskās darbības jomas profesijas, par kurām maksā patentmaksu, patentmaksas apmēru sadalījumā pa profesijām un darbībām, kas saistītas ar meža un pļavu velšu vākšanu, un saimnieciskās darbības ierobežojumus patentmaksas maksātājam nosaka Ministru kabinets.

8. Samazinātā patentmaksa ir patentmaksas veids — vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par fiziskās personas saimniecisko darbību kādā no šā panta otrās daļas 1., 2., 3., 4., 7. un 8.punktā minētajām saimnieciskās darbības jomām.

9. Maksātājam iedzīvotāju ienākuma nodokļa vietā ir tiesības maksāt samazināto patentmaksu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- 1) tam ir piešķirta vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi) un tam ir tiesības piemērot pensionāra neapliekamo minimumu;
- 2) tā saimnieciskās darbības ieņēmumi pirmstaksācijas gadā nepārsniedz 3000 *euro*;
- 3) tas atbilst šā panta ceturtās un piektās daļas nosacījumiem;
- 4) tas nav algas nodokļa maksātājs.

10. Samazinātā patentmaksa ir 17 *euro* gadā vai deviņi *euro* pusgadā. Samazinātā patentmaksa ir galīgs nodokļa maksājums par kalendāra gadu vai sešiem kalendāra mēnešiem, un tā nav atmaksājama maksātājam, izņemot gadījumu, kad Valsts ieņēmumu dienests pieņem lēmumu par atteikumu reģistrēt fizisko personu kā samazinātās patentmaksas maksātāju.

11. Samazinātās patentmaksas maksātāju reģistrē Valsts ieņēmumu dienests. Fiziskā persona reģistrācijas iesniegumu samazinātās patentmaksas veikšanai iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam un veic samazinātās patentmaksas maksājumu valsts budžeta kontā.

12. Ja samazinātās patentmaksas maksātājam par kādu darījumu nav ārējā attaisnojuma dokumenta, iekšējo attaisnojuma dokumentu var negatavot, bet ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda informāciju par darījuma dalībnieku, ja to var identificēt. Ja darījuma dalībnieku nevar identificēt (piemēram, ienākumi gūti, pārdodot produkciju tirgū), ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, darījuma aprakstu, darījuma summu par dienā vai nedēļā gūto ieņēmumu kopsummu. **Ieņēmumu uzskaites reģistrs uzglabājams piecus gadus no dienas, kad tajā izdarīts pēdējais ieraksts. Ja ieņēmumu uzskaites reģistru kārtā papīra reģistra veidā, tā lapas numurē no taksācijas gada sākuma augošā secībā, caurauklo, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu.** *(01.12.2009. likuma redakcijā, kas grozīta ar 09.08.2010., 31.05.2012., 06.11.2013. un 17.12.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)*

[...]

11.¹² pants. Īpaši noteikumi sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanai

1. Sezonas laukstrādnieku ienākums šā likuma izpratnē ir ienākums, ko sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs gūst taksācijas gada periodā no 1.aprīļa līdz 30.novembrim sezonas rakstura darbos augļkoku, ogulāju un dārzeņu sējā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzeņu šķirošanā (turpmāk — lauksaimniecības sezonas darbi) sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāja labā. Traktortehnikas vadīšana šā panta izpratnē nav uzskatāma par lauksaimniecības sezonas darbu.

2. Sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājs šā likuma izpratnē ir maksātājs, kas nodarbināts lauksaimniecības sezonas darbos, ja taksācijas gada periodā no 1.aprīļa līdz 30.novembrim:

1) maksātājs tiek nodarbināts lauksaimniecības sezonas darbos ne vairāk kā 65 kalendāra dienas pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā;

2) maksātāja ienākums, kas gūts pie viena vai vairākiem sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājiem kopā, nepārsniedz 3000 *euro*;

3) maksātājam četru mēnešu periodā pirms lauksaimniecības sezonas darbu uzsākšanas sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāja labā nav ar šo pašu ienākumu izmaksātāju pastāvējušas darba tiesiskās attiecības vai nav bijis noslēgts uzņēmuma līgums.

3. Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs šā likuma izpratnē ir ienākuma izmaksātājs, kas savā īpašumā, pastāvīgā lietošanā vai nomā esošu lauksaimniecībā izmantojamo zemi izmanto augļkoku, ogulāju vai dārzeņu audzēšanai un kārtējā gadā ir pieteicis to vienotam platības maksājumam saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā tiek piešķirts valsts un Eiropas Savienības atbalsts lauksaimniecībai tiešā atbalsta shēmu ietvaros.

4. Šā panta noteikumi neattiecas uz mikrouzņēmumu nodokļa maksātāju.

5. Lauksaimniecības sezonas darbu veikšanas dienā sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs pirms attiecīgo darbu uzsākšanas pārbauda sezonas laukstrādnieka atbilstību šā likuma 11.¹²panta otrās daļas 3.punktam un reģistrē sezonas laukstrādnieku Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā, norādot maksātāja vārdu, uzvārdu, personas kodu, ienākuma gūšanas dienu un noslēgtā līguma formu (rakstveidā noslēgts darba līgums vai rakstveidā vai mutvārdos noslēgts uzņēmuma līgums). Katru nodarbinātības dienu sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs šajā informācijas sistēmā reģistrē sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājam šajā dienā aprēķināto atlīdzību.

6. Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadīto un apstrādāto personas datu uzglabāšanas termiņš ir pieci gadi. Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadīto un apstrādāto personas datu informācijas sistēmas pārzinis ir Lauku atbalsta dienests. Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadīto personas datu apstrādes mērķis ir:

1) nodrošināt iespēju vienkārši un ātri pārlicināties, ka sezonas laukstrādnieks, kurš sezonas laikā var strādāt pie vairākiem ienākuma izmaksātājiem, atbilst sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa piemērošanai noteiktajiem kritērijiem;

2) nodrošināt Valsts ieņēmumu dienestam, Valsts darba inspekcijai un Valsts robežsardzei iespēju piekļūt Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadītajiem datiem, lai operatīvi pārlicinātos par to, ka attiecībā uz personu, kas veic sezonas lauksaimniecības darbu, netiek pārkāpts Darba likums;

3) nodrošināt sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājam iespēju iegūt apkopotā veidā visus mēneša laikā Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadītos personas datus un aprēķināto nodokļu apmēru un sadalījumu, lai tos iesniegtu Valsts ieņēmumu dienestam standartizētā formā.

7. Sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs reizi mēnesī piecu darbdienu laikā pēc ienākuma gūšanas mēneša pēdējās dienas apstiprina un iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam darba devēja ziņojumu par pārskata mēnesī lauksaimniecības sezonas darbos nodarbinātajām personām, šo personu ienākumu un aprēķināto sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokli, kā arī tā sadalījumu pa budžetiem.

8. Sākot ar nākamo dienu pēc tam, kad sasniegts šā panta otrās daļas 1. vai 2.punktā noteiktais ierobežojums, sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājs no sezonas laukstrādnieku ienākuma ietur algas nodokli šajā likumā noteiktajā kārtībā.

8.¹ Maksātājs, kurš vienlaikus no viena un tā paša ienākuma izmaksātāja saņem sezonas laukstrādnieku ienākumu un citu ienākumu no uzņēmuma līguma vai darba līguma izpildes, nepiemēro šā panta noteikumus un maksā nodokli šajā likumā noteiktajā vispārējā kārtībā.

9. Ministru kabinets nosaka:

1) sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātāju un sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju reģistrācijas kārtību;

2) sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa informācijas sistēmas izmantošanas kārtību sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa režīma piemērošanai, administrēšanai un kontrolēšanai, kā arī sezonas laukstrādnieku ienākuma un šā ienākuma nodokļa aprēķināšanas kārtību;

3) kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests, Valsts darba inspekcija un Valsts robežsardze piekļūst Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadītajiem datiem par sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātājiem;

4) kārtību, kādā sezonas laukstrādnieku ienākuma izmaksātājam tiek nodrošināta piekļuve Lauku atbalsta dienesta informācijas sistēmā ievadītajiem datiem par nodarbinātā sezonas laukstrādnieka nostrādātajām dienām un aprēķināto atlīdzību.

(06.03.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.12.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015.)

[...]

VIII nodaļa
LIKUMA IEVĒROŠANAS UN PILDĪŠANAS NODROŠINĀJUMS

28. pants. Maksātāja pienākumi

Maksātāja pienākums ir:

- 1) šajā likumā noteiktajos termiņos un kārtībā sastādīt un iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam deklarāciju;
- 2) šajā likumā noteiktajos termiņos un kārtībā iemaksāt budžetā nodokli;
- 3) nodrošināt Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvjiem iespēju iekļūt telpās un teritorijā, kas izmantota apliekamā ienākuma gūšanai;
- 4) uzglabāt ieņēmumus un attaisnotos izdevumus, kā arī likumā noteiktajos gadījumos — citus izdevumus apliecinošos dokumentus vismaz trīs gadus pēc gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas termiņa, kā arī, veicot saimniecisko darbību, uzskaitīt saimnieciskās darbības ieņēmumus un izdevumus, uzglabāt ieņēmumus un izdevumus apliecinošos attaisnojuma dokumentus vismaz piecus gadus, bet gadījumos, kad nodokļu maksātājam saskaņā ar likumu tiek piemērots īpašs nodokļu režīms uz laiku, kas pārsniedz piecus gadus, — visu īpašā nodokļu režīma piemērošanas laiku. Maksātājam ir pienākums uzrādīt šos dokumentus vai iesniegt to kopijas Valsts ieņēmumu dienestam pēc tās pieprasījuma;
- 5) uz Valsts ieņēmumu dienesta koriģētās deklarācijas pamata iemaksāt budžetā trūkstošo nodokļa summu;
- 6) pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas reģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam, norādot saimnieciskās darbības jomu, kurā maksātājs veiks saimniecisko darbību;
- 7) ziņot Valsts ieņēmumu dienestam par saimnieciskās darbības pārtraukšanu, mēneša laikā iesniedzot paziņojumu par ienākumiem, kas šajā periodā gūti no saimnieciskās darbības, un ar to gūšanu saistītajiem izdevumiem;
- 8) piecu darbdienu laikā no līguma noslēgšanas dienas, kā arī no līguma darbības izbeigšanās dienas informēt par to Valsts ieņēmumu dienestu, ja viņš saimnieciskās darbības ienākumu nosaka atbilstoši šā likuma 11.panta divpadsmitajai daļai;
- 9) līdz taksācijas gada 1.februārim informēt Valsts ieņēmumu dienestu par to, ka maksātājs ir izvēlējies maksāt fiksēto ienākuma nodokli;
- 10) līdz pēctaksācijas gada 1.jūnijam ziņot Valsts ieņēmumu dienestam par taksācijas gadā uzsākto, bet nepabeigto darījumu ar kapitāla aktīviem, ja taksācijas gadā ir īstenota vismaz viena no šā darījuma sastāvdaļām: līguma noslēgšanas diena, naudas vai avansa saņemšanas diena, īpašuma tiesību pāreja un blakus nosacījumi, lai līgums stātos spēkā, un darījuma nosacījumu izpilde nenotiek vienā taksācijas periodā;
- 11) līdz pirmstaksācijas gada 15.decembrim informēt Valsts ieņēmumu dienestu par to, ka fiksētā ienākuma nodokļa maksātājs vai mikrouzņēmums, kas pirmstaksācijas gadā ir mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, sākot ar taksācijas gada 1.janvāri, saimnieciskās darbības ienākumu noteiks saskaņā ar šā likuma 11. vai 11.¹pantu;
- 12) iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam deklarāciju un palielināt taksācijas gada ar nodokli apliekamo ienākumu par iepriekšējos taksācijas gadus attaisnotajos izdevumos iekļautajiem apdrošināšanas prēmiju maksājumiem taksācijas gadā, kurā līdz šā likuma 8.panta piektās daļas 1.punktā noteikto piecu gadu darbības termiņa sasniegšanai tiek lauztas dzīvības apdrošināšanas līgums (ar līdzekļu uzkrāšanu) vai tiek veikta daļēja uzkrājuma izmaksa saskaņā ar noslēgto dzīvības apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu);
- 13) piecu darbdienu laikā no dienas, kad ir uzsākta profesionālo pakalpojumu sniegšana, informēt Valsts ieņēmumu dienestu par to, ka fiksētā ienākuma nodokļa maksātājs ir paplašinājis savu saimniecisko darbību ar profesionālajiem pakalpojumiem, kā arī par to, vai maksātājs saimnieciskās darbības ienākumu noteiks saskaņā ar šā likuma 11. vai 11.¹pantu;
- 14) reģistrējot likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" noteiktajā kārtībā un termiņā Valsts ieņēmumu dienestā darba ņēmēju, kurš ieguvis darba ņēmēja statusu, informēt Valsts ieņēmumu dienestu par to, vai fiksētā ienākuma nodokļa maksātājs, sākot ar darba līguma noslēgšanas dienu, saimnieciskās darbības ienākumu noteiks saskaņā ar šā likuma 11. vai 11.¹pantu;
- 15) piecu darba dienu laikā pēc dienas, kad maksātāja šā likuma 11.panta trīspadsmitajā daļā minētie taksācijas gada ienākumi ir sasnieguši 3000 *euro*, reģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam un informēt Valsts ieņēmumu dienestu, vai maksātājs, sākot ar nākamo dienu, kad minētie ienākumi ir sasnieguši 3000 *euro*, saimnieciskās darbības ienākumu nosaka saskaņā ar šā likuma 11. vai 11.¹pantu.
(31.05.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.11.1997., 25.11.1999., 30.11.2000., 22.11.2001., 19.12.2006., 08.11.2007., 16.06.2009., 01.12.2009., 09.08.2010., 22.09.2011., 15.12.2011., 15.11.2012., 06.11.2013. un 17.12.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2015. 9., 13. un 14.punkta izslēgums, kā arī grozījumi 11.punktā stājas spēkā 01.01.2016. un iekļauti likuma redakcijā uz 01.01.2016.. Sk. Pārejas noteikumu 96.punktu)

29. pants. Darba devēja pienākumi

1. Darba devēja pienākums ir šajā likumā noteiktajos termiņos un kārtībā:

- 1) aprēķināt, ieturēt un iemaksāt budžetā algas nodokli no darbiniekam izmaksātajām summām;
 - 2) informēt darbinieku un Valsts ieņēmumu dienestu par taksācijas gadā darbiniekam izmaksātajām summām un no tām budžetā iemaksāto algas nodokli;
 - 3) uzglabāt darba samaksas aprēķināšanu un izmaksu apliecinošus dokumentus [likuma "Par grāmatvedību" 10.pantā noteikto termiņu](#);
 - 4) par iedzīvotāju ienākuma nodokļa summām, kas katru mēnesi ieturētas no darbinieku darba ienākuma un iemaksātas budžetā, iesniegt ziņojumu Valsts ieņēmumu dienestam termiņā, kāds darba devējam atbilstoši likumam "Par valsts sociālo apdrošināšanu" ir noteikts ziņojuma iesniegšanai par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām;
 - 5) par nerezidentiem ieturēto nodokli no ienākumiem, no kuriem saskaņā ar šā likuma 17.panta divpadsmitās daļas noteikumiem ir jāietur nodoklis izmaksas vietā, iesniegt pārskatu līdz nākamā mēneša 15.datumam;
 - 6) par katru mēnesi ieturēto un budžetā ieskaitīto nodokli no fizisko personu tāda ienākuma, no kura nodoklis ieturams izmaksas vietā, iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam pārskatu līdz nākamā mēneša piecpadsmitajam datumam;
 - 7) ja darba devēja juridiskā adrese atrodas tās Latvijas Republikas pilsētas vai novada teritorijā, ar kuras domi Finanšu ministrija ir noslēgusi līgumu par iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieķasēšanas īpašu kārtību, izmantot Iedzīvotāju reģistra elektronisko pakalpojumu, lai noskaidrotu, vai darbinieka deklarētā dzīvesvieta taksācijas gada 1.janvārī plkst.00.00 atrodas tās Latvijas Republikas pilsētas vai novada teritorijā, kurā ir darba devēja juridiskā adrese.
2. Pārskaitīt (ieskaitīt) budžetā nodokli no darba devēja līdzekļiem, neieturot to no darbinieka, ir aizliegts, izņemot soda sankcijas, kas darba devējam jāmaksā par nodokļu likumu pārkāpumiem, šā likuma 8.¹ un 11.¹¹pantā noteiktos gadījumos, kā arī veicot nodokļa aprēķina precizējumus gadījumos, kad aprēķinātās nodokļa summas nav iespējams ieturēt no darbinieka vai ienākuma saņēmēja.
3. Šā un 31., 31.², 32., 33. panta noteikumi attiecas arī uz personu — ienākuma izmaksātāju, kas izmaksā ienākumu, no kura saskaņā ar šo likumu vai citiem nodokļu likumiem ir jāietur nodoklis ienākuma izmaksas vietā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.01.1994., 19.12.1996., 25.11.1999., 30.11.2000., 19.12.2006., 16.06.2009., 01.12.2009., 22.09.2011. un 06.11.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

[...]

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVS

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Rīgā 1993. gada 11. maijā

Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" pilnu tekstu skatīt [šeit](#).